

กฎหมายที่ที่ใช้ในการ SLAPP

ประเทศไทย มีกฎหมายหลายฉบับที่ถูกนำมาใช้ในการฟ้องคดี SLAPP ได้แก่

- ข้อหาหมิ่นประมาททางอาญา
- ความผิดฐานหมิ่นประมาททางแพ่ง
- การละเมิดทางแพ่ง
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
- ข้อหาเกี่ยวกับการกระทำที่เข้าข่ายการยุยงปลุกปั่น และ
- พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

กรอบการป้องกัน SLAPP ของประเทศไทยในปัจจุบัน

- มาตรา 161/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อนุญาตให้ศาลยกฟ้องคดีหากความปรากฏต่อศาลว่าโจทก์ (ในคดีอาชญากรรมเป็นโจทก์) “ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ”
- มาตรา 165/2 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อนุญาตให้จำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องยื่นหรือแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงเพื่อแสดงให้เห็นว่า “คดีไม่มีมูล”

อย่างไรก็ตาม มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวยังคงไม่เพียงพอด้วยเหตุหลายประการ ได้แก่ **เพราะไม่มีการให้คำจำกัดความที่ชัดเจนของคำว่าไม่สุจริตหรือขาดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานต่างๆโดยชัดเจน** ผู้พิพากษาสามารถใช้ดุลยพินิจในการสั่งคดีได้โดยคู่ความอาจไม่มีโอกาสโต้แย้ง รวมทั้งยังจำกัดเฉพาะคดีอาญาที่มีราษฎรเป็นโจทก์เท่านั้น แต่ไม่สามารถใช้กับคดีแพ่งหรือคดีอาญาซึ่งพนักงานอัยการเป็นโจทก์ได้

SLAPP คืออะไร ?

การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณะ (SLAPP) คือ การฟ้องคดีที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อระงับหรือขัดขวางการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องสาธารณะหรือเพื่อขัดขวางกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์สำหรับผู้ฟ้องคดี

การฟ้องคดี SLAPP มักก่อให้เกิด “ภาวะชะงักงัน” ต่อการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เสรีภาพในการสมาคม เสรีภาพในการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานอื่นๆ ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ ที่ประเทศไทยถูกพันภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ที่ผ่านมาได้มีการแสดงความห่วงกังวลว่าข้อบทกฎหมายข้างต้นส่วนใหญ่ยังคงไม่สอดคล้องกับพันธกรณีด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เนื่องด้วยมีลักษณะคลุมเครือ รวมถึงกำหนดโทษทางอาญาหรือบทลงโทษที่ไม่ได้สัดส่วน

สแกน QR CODE เมื่อดูข้อมูลเพิ่มเติม

ข้อเสนอของต่อวิธีการจัดการ SLAPP

กรอบการป้องกัน SLAPP ของประเทศไทยในปัจจุบัน

• มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติองค์การและพนักงานอัยการ ในทางทฤษฎีอาจใช้เพื่อป้องกันการฟ้องคดี SLAPP ได้ เนื่องจากมาตราดังกล่าว อนุญาตให้พนักงานอัยการเสนอต่ออัยการสูงสุดให้ “มีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้” หากเห็นว่า “การฟ้องคดีอาญาไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ”

🔔 อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวยากที่ปรับใช้ในความเป็นจริงเนื่องด้วยอำนาจการสั่งไม่ฟ้องคดีอยู่ที่อัยการสูงสุดเท่านั้น ทำให้กระบวนการใช้ระยะเวลาสั้น

• ร่าง พ.ร.บ. มาตรการป้องกันการฟ้องคดีปิดปากในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่และประพฤติมิชอบ โดยร่างกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดนิยาม “การฟ้องคดีปิดปาก” และอนุญาตให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้พิพากษานิติบัญญัติและยกฟ้องคดีปิดปากโดยเร็วที่สุด

🔔 อย่างไรก็ตาม ร่างพ.ร.บ.ฉบับนี้ปรับใช้ได้เฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐในคดีทุจริตต่อหน้าที่และประพฤติมิชอบที่อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจของ ป.ป.ช. เท่านั้น

- 01** รัฐสภาและรัฐบาลควรออกกฎหมายและนโยบายต่อต้านการฟ้องคดี SLAPP รวมถึง ทำการทบทวนและสร้างความเข้มแข็งต่อกรอบกฎหมายการป้องกันคดี SLAPP ในปัจจุบัน โดยกฎหมายดังกล่าวควรป้องกันบุคคลต่าง ๆ จากการถูกฟ้อง SLAPP ตั้งแต่แรกอย่างมีประสิทธิภาพ และเปิดช่องให้ศาลวินิจฉัย เรียก และยกฟ้องคดีได้โดยเร็วนับตั้งแต่มีการฟ้องคดี พร้อมทั้งประกันกระบวนการโดยชอบธรรมแก่ทั้งฝ่ายผู้ฟ้องและผู้ถูกฟ้องคดี
- 02** รัฐสภาและรัฐบาลควรดำเนินการจำกัดประเภทของการกระทำซึ่งเป็นพื้นฐานของ SLAPP โดยรวมถึงการยกเลิกและแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายที่เอื้อต่อการดำเนินคดีอาญาหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพแห่งการแสดงออกหรือเสรีภาพขั้นพื้นฐานอื่น ๆ อย่างไม่เหมาะสม
- 03** คู่ความควรสามารถเข้าถึงกระบวนการระงับข้อพิพาทในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากการดำเนินคดีแบบเดิมได้ เช่น กระบวนการทางอนุญาโตตุลาการ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การระงับข้อพิพาท ทั้งในและนอกศาล โดยกระบวนการทางเลือกดังกล่าวจะต้องดำเนินการผ่านตัวแทนที่มีความเป็นอิสระ รวมถึงประกันหลักสิทธิมนุษยชนของคู่กรณี และรับประกันว่าคู่กรณีจะสามารถสู้คดีความและเข้าถึงทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน
- 04** รัฐบาลควรดำเนินการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการ SLAPP ความอันตรายและแนวทางการป้องกัน ทั้งแก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมและประชาชนทั่วไป ซึ่งอาจไม่ได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติที่เป็นอันตรายนี้

ใครมักตกเป็นเป้าของการ SLAPP?

เอกสารประกอบการรณรงค์
การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์
เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของ
สาธารณะในประเทศไทย (SLAPP)